

KÖNYVISMERTETÉS

Növekedés és fejlődés normál értékei

G. Ulrich Exner G. Thieme Verlag. 2003.

A Georg Thieme Verlag kiadásában (2003) igen jó minőségben és könnyen kezelhető formátumban jelent meg a könyv. Húsz áttekinthető, röviden célratörő fejezetet, 187 képet, grafikont és 29 táblázatot tartalmaz.

Érdeklődve vettem kezembe a német nyelvű könyvet, mivel már a címlapon szerepelt, teljesen átdolgozott, aktualizált kiadás. Átlapozás után érdeklődésem csak fokozódott, mert a régi és bevált adatok mellett (melyeket azt hiszem nem túl sokan ismernek) a legfrissebb információkat is megtaláltam. Csecsemőkortól a teljes kifejlődésig, felnőttkorig minden referenciaértéket megad a növekedéssel és fejlődéssel, gyakoriságmegoszlással kapcsolatban. Ezekon kívül a normális és az attól eltérő várható következmények kiszámítását számszerűen is pontosan leírja. Mindenki, aki gyerekekkel foglalkozik nagy haszonnal forgathatja ezt a kézikönyvet, akár diagnosztikus, akár terápiás céllal.

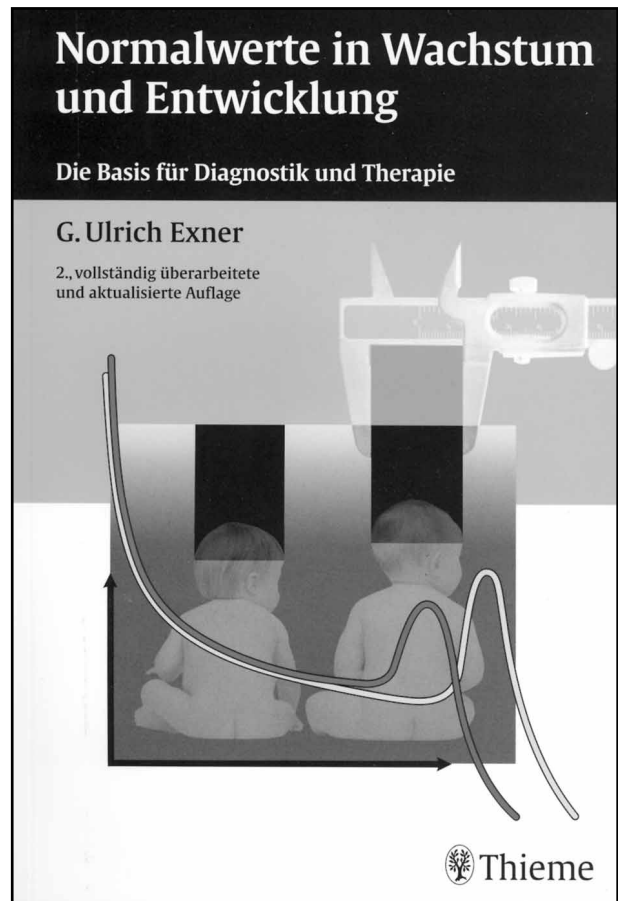
Ez a kitűnő könyv főleg arról szól, hogy a gyermekek növekedésénél és a fejlődés különböző stádiumaiban, egészen a kifejlődésig: mi még a normális. A nagy biológiai variabilitás miatt ezt sokszor nagyon nehéz eldifferenciálni. A munka segít ezt meghatározni, megtudhatjuk mi az, ami a normálistól már eltér, és főként mi annak a várható következménye. Ezért ez az ismeretanyag alap a beavatkozásokhoz és a korrekciók irányításához.

Az első két fejezet a növekedés, kifejlődés és a pubertáskor adatait részletezi. A testtömeg, a magasság, végtagok, koponya korhoz tartozó normál és kiszámítható, várható értékeit mutatja grafikonokkal, a fizikális mérés technikákkal együtt ismertetve. Az eltérésekből következtetni lehet egyes megbetegedések lehetséges következményeire. Például rachitis, hormonális eltérések pubertás korban, epiphyseolysisek.

A harmadik fejezet részletesen foglalkozik a csontkor pontos meghatározásának módjával. Ismerteti a kéz, csípőlapát apophysis és a többi csontmag megjelenésének, fusiojának időpontját, azok SD értékeit nemek szerint elkülönítve. Korrekciós tervek felállításánál a csontkor meghatározó referencia érték.

A negyedik fejezet a gyermekek várható magasságának és egyéni magasságának kiszámítását mutatja meg nemeként, az apa és anya magasságának, standard adatoknak és a csontkor adatainak figyelembevételével.

Az ötödik és a hatodik rész a felső végtag növekedésével foglalkozik, ezen belül a felkar, alkar, kéz, ezek csontjainak fejlődésével és kiszámítható várható, hosszával, görbületével. Igen fontos adatokat kapunk a diag-

nosztikában csontdysplasiák megítélésénél, végtaghosszszababításoknál, osteomyelitis, traumák, tumorok kezelésénél.

A hetedik fejezetben a gerinc és az egyes csigolyák részletes fejlődését tárgyalja. Hosszúság, magasság, gerincscatorna, annak szélessége, a szalagrendszer kifejlődését, korhoz illeszkedő középtértékeket, standard eltéréseket tanulmányozhatjuk táblázatok és szemléltető grafikonok alapján. Klinikai fontossága a skeletális dysplasiák, mucopolysaccharidosisek, fejlődési rendellenességeknél nagy jelentőségű. A felső nyaki szakasz fiziológiás és patológias instabilitásának meghatározását, a háti és lumbalis görbületek kiszámítását ismerhetjük meg, melyek a terápiás indikációkat befolyásolhatják.

A nyolcadik fejezet az alsó végtag növekedését mutatja. Különösen fontos a szimmetrikus fejlődés a felegyenesedett, járó embernél a test statikája miatt. Hossznövekedési zavaroknál és tengelyeltéréseknél fontos kérdés ezek

prognózisának kiszámíthatósága. A korrekciók tervezéséhez, azok optimális időpontjának meghatározásához okvetlenül szükséges. Mindezek kiszámíthatóak a kor és nemenkénti táblázatok, grafikonok, adatok alapján.

A kilencedik és a tizedik fejezetben külön foglalkozik a csípőízülettel, mely az ortopédiában központi kérdés. A nagyszámú gyermek- és serdülőkori csípőbetegség diagnosztizálásához a régi bevált mérési módszereket és az újabb vizsgáló eljárásokat is ismerteti. Fontosnak tartja, hogy a háromdimenziós csípőízület paramétereit CT, MR vizsgálatokkal jobban lehet értékelni, de a képalkotó vizsgálatok közül első és alapvizsgálatnak a hagyományos röntgen-felvételeket fogadja el. Sonographiás vizsgálatot csak a csípőízületi dysplasiák és a csípőízületi folyadék diagnosztikájának vonatkozásában részletezi.

Rendkívül alaposan ismerteti a femur-fej, -nyak, acetabulum kifejlődét, radiometriás mérési módszereit, az antetorsio mérését, a klinikai összefüggéseket.

A tizenegyedik és tizenkettődik részben az alsó végtag fiziológiás és kóros tengelyeltéréseit, torsioját és az összes radiológiai és klinikai mérési lehetőségeit ismerteti. A térd, boka, láb ízületeinek állással, járással való változásait is megismerhetjük a különböző életkorokban.

A tizenkettődikől a tizenhetedikig tartó fejezetek valamivel rövidebben beszélnek a gyermekek csont ásványi anyag és csontmassza növekedésének jelentőségéről, a járás minőségének megítéléséről, a teljesítmény fizioló-

giáról és számszerű adatokat kapunk a légzés funkció változásairól. A motoros és psychointellectualis fejlődés stádiumait tesztekkel és táblázatokkal támasztja alá. Utal ezek jelentőségére a különböző gyermekkori megbetegedéseknél.

A tizennyolcadik részben statisztikai méréseket ismert: középérték, standard deviatio, pecentil értékek és ezek összefüggései.

Az utolsó két fejezet a perifériás idegellátás ábráit és a testfelület mérését mutatja.

A könyv nagy érdeme, hogy a régebbi — talán részben feledésbe merült — egyszerű, hasznos mérési módszereket együtt ismerteti a legújabb vizsgálati technikákat. A bőséges irodalomjegyzék is ezt a célt szolgálja. Mindezek mellett megmutatja az egyes mérési módszerek klinikai felhasználhatóságát, alkalmazásuk lehetőségeit. Jó lenne, ha ezt a könyvet angol nyelven is megjelentetné a kiadó, a fiatalabb kollégák közül többen, könnyebben értenék, forgathatnák.

Radiológusok, ortopédok, gyermekgyógyászok könyvtárában mindenképpen ott kellene lennie ennek a kötetnek. Ajánlható az összes társszakmának, amelyek gyermekekkel foglalkoznak, hiszen a gyermek normális, szabályos növekedésének és kifejlődésének ismerete nélkül nem lehet a diagnosztikát és a megfelelő beavatkozásokat elvégezni kóros esetekben.

Köllő Katalin dr.